СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ
София 1309
бул. Тодор Александров 137, ет.2 и 3
register@sak-sas.bg

Изх. № 444

Дата 11.03.2024 г.

ДО

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
ДИРЕКЦИЯ „РЕГУЛАЦИЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ПАЗАРИ“
rfp@minfin.bg

НА ВНИМАНИЕТО НА:
Г-н Калоян Симеонов
Г-жа Мадлен Манчева
02/ 9859 2479; e-mail: k.simeonov@minfin.bg
02 / 9859 2482; e-mail: m.mancheva@minfin.bg

От
Софийски адвокатски съвет, представляван от Председателя на Софийска адвокатска колегия адв. Стефан Марчев, адрес: София, бул.Тодор Александров №1 37, ет. 3

Относно: *Проект на Закон за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити, публикуван в портала за обществени консултации на 09.02.2024 г.*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,
УВАЖАЕМИ ЕКСПЕРТИ,

В рамките на срока за обществено обсъждане на публикувания от Министерство на финансите проект на „Закон за лицата, обслужващи кредити и купувачите на кредити“, имаме следните възражения по законопроекта и предложения за допълването му:

1. Относно приложното поле на закона:

Според чл. 1, ал. 1 от законопроекта предвижда само „условията и реда за лицензирането, осъществяването на дейността и надзора на лицата, обслужващи вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция, които действат от името

на купувач на кредити“, „изискванията към купувачите на кредити, които придобиват вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция“ и респективно задълженията на самите кредитни институции при сделки с вземания по необслужвани кредити.

Директива 2021/2167 задава минимум изисквания относно дружествата, които придобиват и обслужват вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитни институции, но тя изрично предвижда възможност държавите-членки да регулират и придобиването на вземания по кредити, предоставени от небанкови финансови институции (т.нар. дружества за бързи кредити) и всякакви други вземания по потребителски договори.

Въвеждането на изисквания за лицензиране само на лицата, които обслужват вземания по банкови кредити, оставя дейността на дружествата, които придобиват пакети от вземания от небанкови финансови институции и потребителски вземания от мобилни оператори, доставчици на комунални услуги и други, без необходимост от лицензиране и без надзор. Действително дейността на всяко лице, придобило вземане спрямо потребител би трябвало да подлежи на контрол от Комисията за защита на потребителите, но в ЗЗП и другите специални закони, които съдържат правила за защита правата и интересите на потребителите, няма въведени никакви изисквания спрямо този тип кредити и вземания. Това означава, че дружествата, обслужващи вземания по небанкови кредити и други потребителски вземания, ще могат да продължат безнаказано да не зачитат правото на достоен личен живот на длъжниците/потребителите, да не дължат предоставяне на информация и документи за вземанията, да не подлежат на никакви санкционни мерки и най-вече да не могат да бъдат лишени от лицензия за извършване на дейността.

Подобен законодателен подход за частично решаване на проблема, означава две алтернативи в бъдеще, които са еднакво неприемливи от гледна точка на гражданите и като законодателна техника: или правата на длъжниците по цедирани вземания по кредити от небанкови финансови институции и други потребителски договори ще останат незащитени, или ще се предложи отделен закон с различен режим на лицензиране, регистрация, изисквания и надзор на дейността (каквито опити в миналото имаше със законопроекта за събиране на вземания по потребителски договори).

2. Относно изключенията от приложното поле на закона:

Обхватът на чл. 3. ЗЛОККК, касаещ изключенията от приложното поле на закона, следва да се разшири.

В чл. 2, пар. 6 от Директива 2021/2167 е предвидено от обхвата на директивата и респективно законодателството за транспонирането и да се изключат адвокатите и адвокатските сдружения, които извършват дейности по обслужване на кредити в рамките

своята професия. Много от практикуващите адвокати извършват от името на свои клиенти една или повече от дейностите, посочени в чл.6, ал.2. ЗЛОККК. При настоящата редакция би се оказало, че те не могат да извършват съдебни и/или извънсъдебни дейности по събиране на вземания, произтичащи от необслужвани договори за кредит.

Съдебната и изпълнителната фаза са съществен етап от обработката по събиране на вземания от кредитополучатели, а често е и единственото възможно средство за това. Процесуалното представителство в тези производства често се осъществява тъкмо от адвокати и дейността им не би следвало да се ограничава от изискванията на ЗЛОККК, чиито разпоредби регулират специфична и отделна категория субекти.

Нормата на чл.6, ал.2 от законопроекта, която дефинира дейността по обслужване на кредити, сочи че в тази дейност се включва: „събиране или възстановяване от кредитополучателя на дължими плащания по договор за кредит“ (което включва както извънсъдебното събиране, така и всички дейности по съдебно/принудително събиране на вземания), „предоговаряне на условията по договора“, „администриране на жалби от кредитополучатели“.

Държавата подлага необосновано адвокатите и адвокатските сдружения на ограничаване/изземване на тяхната дейност, възлагането на обременителни административни задължения и структурна дискриминация. Адвокатите и адвокатските сдружения поради това, че не са търговци и търговски дружества, са изключени от всички възможности и програми за финансиране по линия на европейските фондове, за развитие, осъвременяване и дигитализиране на дейността им. В Народното събрание непрекъснато се входират законопроекти, които се опитват да изключват отделни видове дейност от дейността на адвокатите като ги възлагат на други регулирани професии. В парламента бе входиран законопроект за посредничество при сделки с недвижими имоти, който прави опит да дефинира изключителна дейност на брокерите на недвижимите имоти, като по този начин бъде иззета от адвокатите една от основните им дейности – правни консултации при сделки с недвижими имоти и дори процесуално представителство в охранителни нотариални производства по пълномощие и в производства за установяване на вещни права. Настоящият законопроект пък цели да отнеме от адвокатите и адвокатските сдружения друга тяхна основна дейност – посредничеството при предоговаряне на условията по предоставен кредит, правни консултации за кредитора по администриране на жалби от кредитополучатели и най-вече дейността по събиране на вземанията.

По отношение на адвокатите съществуват задължения за професионална застраховка, строги законови и етични задължения по зачитане правата на клиента и насрещната страна, забрана за директен контакт с насрещната страна (длъжника), изискване за опазване на адвокатската тайна и дисциплинарна отговорност със сериозни последици за адвоката. Нищо не налага адвокатите и адвокатските дружества да подлежат на лицензиране ако искат да извършват дейност по събиране на вземания, тъй като те изначално отговарят на много повече изисквания за придобиване на правоспособност и за извършване на дейността си.

Същевременно предвидените в законопроекта изисквания за задължително регистриране като акционерно дружество и тежки административни задължения по отчитане на акционерно участие, организационна структура и др., ще доведе до невъзможност адвокатски дружества, вписани по Закона за адвокатурата да бъдат лицензирани като лица, които обслужват вземания по кредити.

Предвид изложеното, предлагаме да се създаде буква д) в чл.3, т.1 от законопроекта, както следва:

д) адвокати, младши адвокати или адвокатски дружества и сдружения.

По същите причини предлагаме и създаването на нова ал.9 в чл.16 относно наемането на външни изпълнители от лицата, обслужващи вземания, със следния текст:

Чл.16, ал.(9) Ограниченията по ал.3-8 при възлагане на дейности на външен изпълнител не се прилагат, когато те се възлагат на лица по чл.3, т.1, буква „д“ от този закон. (алтернативен вариант на текста: „когато изпълнителят е адвокат, младши адвокат, адвокатско дружество или сдружение.“).

3. Относно дефиницията на дейността по обслужване на кредити:

По съображенията, описани в т.2 не може дефиницията на дейността по обслужване на вземания да включва всякакви действия по събиране на вземания, в това число дейност по процесуално представителство в производства за събиране на вземания.

Съгласно чл. 32 ГПК и чл. 24 ЗАдв. процесуалното представителство е изключителна адвокатска дейност и не може на юридическо лице, което не е адвокат (било то и лицензирано по реда на проекта за ЗЛОККК) да се възлага дейност по съдебно събиране на вземанията. Когато дружеството е кредитор или купувач на кредити то ще упълномощи адвокат за подобни процесуални действия, но не би било процесуално законосъобразно да може да възложи с договор за обслужване на вземания тази дейност на юридическо лице. **Целта на Директива 2167 не е да възложи процесуалното представителство в искови производства за събиране на вземания,** производства по несъстоятелност и стабилизация или в изпълнителни производства на т.нар. „обслужващи дружества“, за чието ръководство и служители дори няма изискване за юридическо образование и правоспособност.

По тези съображения намираме за наложително да се внесе допълнение в текста на чл.6, ал.2, т.1 от законопроекта, както следва:

„събиране или възстановяване от кредитополучателя на дължими плащания по договор за кредит извън производствата, уредени в процесуален закон“.

4. Относно забраната за други дейности

Не намира опора в текста на Директива 2167 и предвидената в чл. 6, ал. 4 от законопроекта забрана лицата, лицензирани за дейност по обслужване на кредити да не извършват друга дейност:

(4) Лице, обслужващо кредити, лицензирано от Българската народна банка, не може да включва в предмета си на дейност и да извършва друга търговска дейност, освен в случаите, когато от свое име и за своя сметка придобива вземания по необслужвани кредити, предоставени от кредитна институция.

На практика този текст означава, че сега съществуващите небанкови финансови институции, които имат вписан предмет на дейност „предоставяне на кредити със собствени средства“, които не са натрупани от публично влогонабиране, „факторинг и други форми на финансиране“ и други типични за финансовите институции дейности, да не могат да продължат да съвместяват тези дейности с обслужването на вземания по кредити. Подобна забрана би ограничила и правата на кредитополучателите, които имат интерес дружеството, което е придобило и обслужва вземането им по договор за кредит да може да им предложи варианти за допълнително кредитиране или преструктуриране на кредита.

С уважение: STEFAN NIKOLAEV MARCHEV Digitally signed by STEFAN NIKOLAEV MARCHEV Date: 2024.03.11 17:21:00 +02'00'

.....

Адв. Стефан Марчев

Председател на САК